

Moduł IO3: Firmy uczniowskie nawiązują kontakty z zagranicą

Wydawca: Instytut Kształcenia Ekonomicznego
przy Uniwersytecie Carl von Ossietzky w Oldenburgu

Opracowano przez: Monika Pawlonka (Rectus), Dr Michael Koch i Izabela Bieda, Instytut
Kształcenia Ekonomicznego

© 2017 Instytut Kształcenia Ekonomicznego gGmbH
Kontakt: Bismarckstraße 31, 26122 Oldenburg, www.ioeb.de

Tekst, jak i jego fragmenty są chronione prawami autorskimi.

Każde użycie w przypadkach innych niż przewidziano w ustawie tylko za pisemną zgodą
wydawcy.

Uwaga dot. § 52a prawa autorskiego: zarówno dzieło, jak i jego części nie mogą być bez
zgody wydawcy ani skanowane ani publikowane w Internecie. Obowiązuje to również
wewnętrznych stron szkół i innych placówek oświatowych.

Program finansowany przez: Erasmus+

Nazwa projektu **Win²: aktywizująca realizacja zajęć ekonomicznych z
uwzględnieniem wątku międzynarodowego.**

Strona internetowa projektu: <http://www.winwin-youngentrepreneur.eu/>

Czas trwania projektu: 2014 - 2017

Numer projektu: VG-SPS-NI-001521-3

Koordynator projektu: Instytut Kształcenia Ekonomicznego gGmbH

Partnerzy projektu: Rectus (Polska), Varna Free University i Start it smart (Bułgaria),
Uniwersytet Carl von Ossietzky w Oldenburgu (Niemcy)
Szkoly gimnazjalne i ponadgimnazjalne z Polski, Bułgarii, Niemiec

Projekt zrealizowano dzięki wsparciu finansowemu Komisji Europejskiej. Odpowiedzialność
za treść ponosi autor. Komisja nie ponosi odpowiedzialności za dalsze korzystanie z
zawartych w niej informacji.

- Spis treści -

Wprowadzenie do modułu i cele dydaktyczne.....	2
Sprawozdanie z doświadczeń z projektu Win ² dotyczące internacjonalizacji firm uczniowskich (Materiał IO3_1_nauczyciel)	4
Sprawozdanie z doświadczeń z projektu Win ² . Udział w 8 Międzynarodowych Targach Firm Uczniowskich w Berlinie (Materiał IO3_2_Nauczyciel).....	12
Jakie formy współpracy z firmami uczniowskimi są możliwe za granicą? (Materiał IO3_3_Nauczyciel)	16
Lista kontrolna: Cele współpracy międzynarodowych firm uczniowskich (Materiał IO3_4).....	19
Nasza firma uczniowska na arenie krajowej i międzynarodowej (Materiał IO3_5)	21
Nawiązywanie kontaktów z międzynarodowymi firmami uczniowskimi (Materiał IO3_6)..	24
Organizacja metodyczna pierwszego spotkania firm uczniowskich (Materiał IO3_7).....	25
Sprawozdanie z projektu Win ² . Łączenie kompetencji międzykulturowych (Materiał IO3_8)	26
Ćwiczenia międzynarodowe: różnice kulturowe i rytuały pozdrowień. (Materiał IO3_9)..	34
Bibliografia	33

Wprowadzenie do modułu i cele dydaktyczne

W niniejszym module nauczyciele znajdą wskazówki dot. powiązania pracy w firmie uczniowskiej z tematem *współpracy międzynarodowej*.

Moduł IO3 *Firmy uczniowskie nawiązują kontakty z zagranicą* powstał w ramach europejskiego projektu WIN²: *Aktywizujące nauczanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem wątku międzynarodowego*¹. Jest on trzecim z siedmiu modułów opracowanych w tym projekcie:

Moduł IO1: Firmy i ich zakładanie - zakładamy firmę uczniowską

Moduł IO2: Firma uczniowska a orientacja zawodowa

Moduł IO3: Firmy uczniowskie nawiązują kontakty z zagranicą

Moduł IO4: Metoda *peer learning* w firmie uczniowskiej

Moduł IO5: Instytucjonalizacja firm uczniowskich w szkołach. Działania ukierunkowane na długofalowość funkcjonowania firm uczniowskich

Moduł IO6: Koncepcja doskonalenia online

Moduł IO7: Powiązanie teorii z praktyką: firmy uczniowskie i zajęcia szkolne

Wszystkie moduły dotyczą jednego tematu - firmy uczniowskiej. W projekcie Win² w pierwszym roku realizacji (rok szkolny 2014/2015), we wszystkich trzech krajach biorących udział w projekcie, zostało założonych w sumie pięć firm uczniowskich². Następnie ukierunkowano je na współpracę międzynarodową. Rozwinięto również i zrealizowano koncepcje przedstawione w niniejszym module. I tak na przykład firmy uczniowskie zaprezentowały się na 8 Międzynarodowych Targach Firm Uczniowskich w Berlinie oraz opracowały pomysły dot. nawiązywania kontaktów biznesowych z innymi firmami uczniowskimi, które powstały w projekcie, mającymi swoje siedziby za granicą.

Plan projektu od początku zakładał zebranie doświadczeń ze współpracy szkół z Niemiec, Bułgarii i Polski, jak i zdobycie potrzebnych informacji ułatwiających zakładanie firm uczniowskich działających międzynarodowo. Dlatego opisano tutaj nie tylko pojedyncze składniki i środki projektu, lecz również zawarto materiały i narzędzia wspierające pracę (np. w formie podręczników), które można wykorzystać na wielu płaszczyznach.

¹ Projekt realizowany w ramach programu Erasmus + (2014-2017) we współpracy z placówkami doskonalącymi oraz szkołami w Polsce, Bułgarii oraz Niemczech, koordynowany przez Instytut ds. Kształcenia Ekonomicznego (IÖB, Niemcy). Celem projektu jest zakładanie firm uczniowskich oraz wsparcie ich w nawiązywaniu współpracy międzynarodowej.

² Niemcy: Ecocubes (Produkcja i sprzedaż skrzynek drewnianych); Polska: Stuart (kiosk szkolny) i yNot (agencja reklamowa), Bułgaria: Event Management (organizacja i realizacja imprez) i Nikolaevka (produkcja i sprzedaż soków). Więcej na ten temat: <http://www.winwin-youngentrepreneur.eu/>

Do najważniejszych aspektów należą:

- organizacja i merytoryczne prowadzenie spotkań projektowych firm uczniowskich różnych krajów Unii Europejskiej (materiał IO3_1_Nauczyciel)
- udział w międzynarodowych firmach uczniowskich - doświadczenia i potencjał (materiał IO3_2_Nauczyciel)
- formy i założenia międzynarodowych form współpracy firm uczniowskich (materiał IO3_3_7)
- kompetencje międzykulturowe - pierwsze przykłady pośrednictwa lekcyjnego (materiał IO3_8_Nauczyciel)

W niniejszym module znajdą Państwo:

- sprawozdaniu dot. doświadczeń z projektu Win2, które unaoczniają możliwości i potencjały międzynarodowej współpracy firm uczniowskich
- wskazówki dot. możliwości transferu na inne szkoły
- konkretne instrumenty wspierania i przykłady materiałów do własnego wykorzystania

Celem twórców projektu było zmotywowanie wielu nauczycieli do podjęcia ryzyka dot. międzynarodowej integracji uczniów i połączyli pracę ich firm na płaszczyźnie międzynarodowej.

Materiał IO3_1_Nauczyciel:

Sprawozdanie dot. doświadczeń z projektu Win² dotyczące współpracy międzynarodowej firm uczniowskich

Temat internacjonalizacji i współpracy międzynarodowej może być wprowadzony i omawiany również w kontekście pracy w firmie uczniowskiej. A mianowicie są to różne metody łączenia teorii z praktyką polegające na treściwym ich opracowaniu na lekcjach przedsiębiorczości i wypróbowane w praktyce (firma uczniowska).

Są takie firmy uczniowskie, jak np. MacadamiaFans z Getyngii (patrz <http://hainberg-gymnasium.de/1187/>), której pomysł na firmę od samego początku ukierunkowany był na działania międzynarodowe. Pracownicy tej firmy kupują orzechy makadamia z ekologicznych upraw od rolników z Kenii, sprzedają je w lokalnych sklepach, jak i we własnej szkole. Działanie firmy uczniowskiej wywołało dyskusję o *sprawiedliwym handlu*. Jednocześnie uczniowie uczą się na przykładzie praktyki w firmie uczniowskiej, jak powstaje łańcuch wartości i poprawiają znajomość języka angielskiego poprzez korespondowanie z partnerami z zagranicy.

Rys. IO3_1_1: Macadamiafans na 8. Międzynarodowych Targach Firm Uczniowskich w Berlinie (2017, zdjęcie: IÖB)

W projekcie Win² zaobserwowano otwarcie firm uczniowskich na kontakty z firmami zagranicznymi na dwóch płaszczyznach:

1. udział uczniów firm uczniowskich w Międzynarodowych Targach Firm Uczniowskich (patrz kolejny Materiał IO3_2), jak i
2. zapoczątkowanie stosunków handlowych pomiędzy firmami uczniowskimi z Win²

W poniższym materiale przedstawiono metodyczne sposoby postępowania w projekcie Win², które inicjują stosunki gospodarcze między firmami uczniowskimi. Uczniowie znajdują pomysły podczas tygodniowych warsztatów projektowych w Polsce. Wprowadzenie merytoryczne do tematu internacjonalizacji nastąpiło już przed spotkaniem w trakcie lekcji przedsiębiorczości w uczestniczących szkołach.

Rys. IO3_1_2: Połączenie siedzib firm uczniowskich

Wprowadzenie do tematu współpracy międzynarodowej na lekcjach przedsiębiorczości

Wstęp do tematu współpracy międzynarodowej przeprowadzono we wszystkich uczestniczących szkołach na lekcjach przedsiębiorczości za pomocą dyskusji na temat „mój region” i powiązanie go z europejskimi i międzynarodowymi wydarzeniami gospodarczymi. W związku z tym uczniowie opracowali prezentację na temat „Mój region i jego kontakty z zagranicą”, którą przedstawili na pierwszym spotkaniu projektowym innym uczestnikom projektu. Podczas spotkania projektowego tematyka ta została podjęta i pogłębiona.

Tygodniowe spotkanie projektowe w Polsce

Spotkanie rozpoczęto wspomnianą wyżej prezentacją uczniów. Opowiedzieli o powiązaniach swojego regionu na terenie Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Omówiono i przedyskutowano również z uczniami kwestie dotyczące znaczenia stosunków gospodarczych między przedsiębiorstwami dla rozwoju wspólnego Obszaru Gospodarczego, jak i globalizacja jako wyzwanie dla Europejskiego Rynku Gospodarczego. Podkreślono również znaczenie europejskiego rynku wewnętrznego.

Następnie pogłębiono wiedzę poprzez pytania do ekspertów i rozpoznanie. Dzięki ekspertom posiadającym doświadczenie z branży gospodarczej uczniowie poznali wielostronne powiązanie regionu z zagranicą z różnych perspektyw.

Rys. IO3_1_3:
szkoła (PTS)

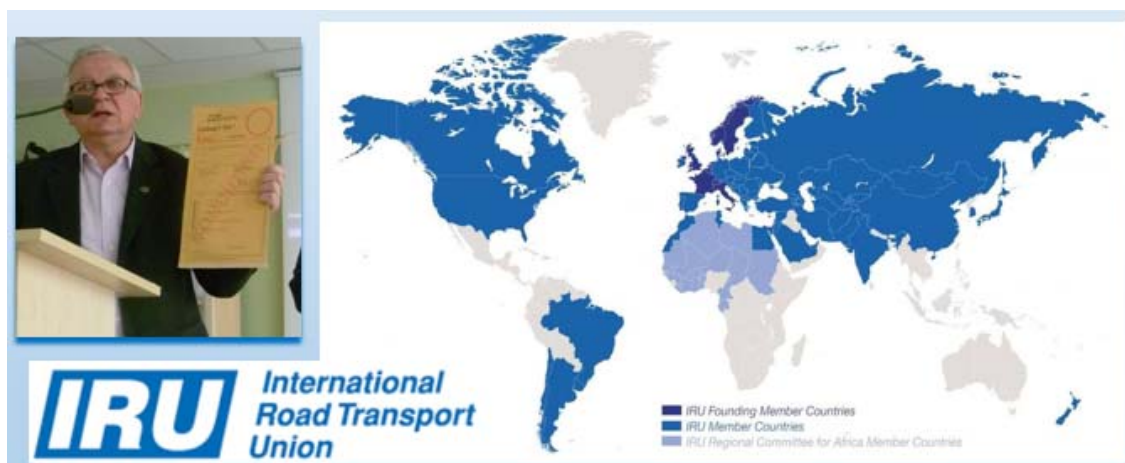
znaczenie branż logistycznych dla regionu Warna (2 spotkanie projektowe, marzec 2016).

Bułgarska
przedstawiła

Kontakt z praktyką gospodarczą nr 1: pytania do ekspertów: współpraca międzynarodowa z perspektywy przedsiębiorstw spedycyjnych

Dyrektor *Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Przewoźników* przedstawił uczniom złożoność transportu towarowego w Europie. Pokazano również powiązania Stowarzyszenia z globalnie działającą *Międzynarodową Unią Transportu Drogowego (IRU)* (Rys. IO3_1_4).

Rys. IO3_1_4: Dyrektor Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Przewoźników, Sławomir Kostjan, pokazuje uczniom powiązania gospodarcze regionu Białą Podlaską na przykładzie branż logistycznych (Zdjęcie: IÖB).

Uczniowie poznali różne wyzwania dotyczące transportu towarowego w Europie. Podkreślono przy tym znaczenie cła, rynku wewnętrznego i granic zewnętrznych Unii Europejskiej dla transportu i handlu, jak i projekty, które prowadzą do ujednolicenia odpraw formalnych i uproszczenia transportu.

Analiza

Po spotkaniu zdobyte informacje oceniono z uczniami, usystematyzowano, i odniesiono do handlu wewnętrznego i zewnętrznego w Unii Europejskiej.

Wykładowcy projektu Win² podkreślili znaczenie czterech podstawowych wolności UE, jak i przedstawili przykłady ujednolicenia praw. Poruszono również temat wolności praw w kontekście perspektyw (zawodowych) uczniów. W związku z tym pokazano na przykładzie Europy, że w obszarze „procesów rekrutacyjnych” rozwinęto instrumenty, mające na celu ujednolicenie w całej Europie działań rekrutacyjnych. Uczniowie zapoznali się z opracowanymi do tego tematu materiałami.

Kontakt z praktyką nr 2: Międzynarodowe powiązanie regionu z perspektywy Urzędu Celnego.

Znaczenie wolnego obrotu towarowego w Europie było tematem wycieczki dydaktycznej do Urzędu Celnego w Koroszczynie, największego przejścia granicznego na wschodniej granicy Unii Europejskiej (rys. IO3_1_5). Uczniowie przygotowali pytania, które zadali funkcjonariuszom celnym. Poznali historię przejścia granicznego i przebieg pracy urzędników, jak i pytania dotyczące zawodów, które można wykonywać na granicy, o wymagane kompetencje i upoważnienia. Dzięki temu omówiono temat granicy zewnętrznej UE. Funkcjonariusze celni przedstawili jednocześnie powiązanie urzędów na rynku krajowym i Unii Europejskiej, jak i Urzędów Celnym spoza Unii.

W ten sposób uczniowie poznali drugi obszar powiązania regionu z zagranicą.

Rys. IO3_1_5: Zewnętrzna granica Unii Europejskiej i handel towarami. Uczniowie poznają największe przejście graniczne Wschodniej Polski. (Zdjęcie: IÖB).

Analiza

Refleksje ze spotkania z funkcjonariuszami Urzędu Celnego pokazały jasno, że również na tym obszarze region Białej Podlaskiej ma powiązania z zagranicą: celnicy mają nie tylko bezpośredni kontakt z osobami i towarami, które opuszczają obszar Unii ale i mają dostęp do rynku europejskiego. Gdy celnicy opowiadali o możliwych zawodach na terminalu, i poruszyli temat obligatoryjnego doksztalcania się, było jasne, że również w kwestii dot. doksztalcania istnieje ścisłe powiązanie między urzędnikami z Polski i z zagranicy.

Nauczyciele wtedy zwrócili uwagę uczniów na przedsiębiorstwa. Podczas dyskusji opracowano motywy przedsiębiorstw do współpracy międzynarodowej, jak i różne jej formy, szanse i zagrożenia, które powstają w tym obszarze. Powołano się przy tym na tematy z lekcji przedsiębiorczości. Podkreślono przy tym działanie uwarunkowań prawnych na zasady (międzynarodowych) stosunków gospodarczych. Podkreślono znaczenie Unii Europejskiej dla życia codziennego obywateli i przedsiębiorstw.

Kontakt z praktyką nr 3: Rozpoznanie w Białconie. Współpraca międzynarodowa z perspektywy przedsiębiorstwa.

Polscy uczniowie zaprezentowali wszystkim informacje dotyczące przedsiębiorstwa odzieżowego *Bialcon* w Białej Podlaskiej, które prowadzi handel międzynarodowy. Następnie przygotowano następujące tematy w grupach:

- Motywacja przedsiębiorstwa do handlu międzynarodowego,
- Pozyskanie klientów za granicą,
- Klienci zagraniczni,
- Strategia marketingowa,
- Kompetencje międzykulturowe.

Uczniowie przepytali przedstawiciela przedsiębiorstwa i zebrali odpowiedzi.

Rys. IO3_1_6: Dlaczego handel międzynarodowy? Uczniowie pytają ekspertów z regionu (Zdjęcie: IOB).

Analiza

Refleksje pokazały na przykładzie lokalnego przedsiębiorstwa, że region współpracuje z zagranicą. Uczniowie dowiedzieli się, jak jest szukać klientów zagranicznych, i jak różnią się życzenia polskich klientów od tych z zagranicy (np. kolorystyka produktów, faworyzowanie produktów ekologicznych za granicą). Było jasne, że wymagane są konkretne kompetencje w przedsiębiorstwie podczas poszukiwania nowych rynków zbytu. Wymieniono między innymi znajomość języków obcych, która jest ważna nie tylko w bezpośrednich kontaktach z klientami. Ułatwia ona również rozpoznanie rynku przez Internet lub na miejscu. Uczniowie mogli przemyśleć znaczenie czterech wolności Unii Europejskiej dla przedsiębiorstwa, które wymieniono nawiązując do ułatwień eksportu czy możliwość szybkich odwiedzin klientów na miejscu (bez konieczności posiadania wizy) itd.

Firma uczniowska i temat współpracy międzynarodowej

Zdobyte informacje podczas trzech kontaktów z praktykami odnoszą się również do firmy uczniowskiej. Wykładowcy dyskutowali z uczniami, czy współpraca firm uczniowskich z zagranicą byłaby możliwa zdaniem uczniów i zebrali pierwsze pomysły.

Przy pomocy materiału IO3_3 uczniowie rozważali pierwsze kroki do podjęcia współpracy międzynarodowej własnej firmy. Zaproponowali różne sposoby podjęcia stosunków gospodarczych z firmami uczniowskimi z innych krajów uczestniczących w projekcie, i opracowali w zespołach wady i zalety realizacji każdego z pomysłu. Zespoły przedstawiły swoje wyniki na forum (patrz Rys. IO3_1_7).

Rys. IO3_1_7: Firmy uczniowskie Win² przedstawiają wady i zalety internacjonalizacji własnej firmy uczniowskiej (tutaj: StuArt, zdjęcie: IÖB).

Uczniowie wybrali wtedy najlepsze dla swojej firmy pomysły, i wymienili się ze swoimi “partnerami biznesowymi” możliwymi postępowaniami przy ich realizacji (patrz rys. IO3_1_8). W parach omówiono pojedyncze kroki, zatwierdzone pisemnie i ustanowione wiążąco dla obu stron. Po spotkaniu projektowym zostały m.in. zrealizowane następujące pomysły:

- firma uczniowska *Ecocubes* (Niemcy, wytwarzanie skrzynek z drewna) i *StuArt* (Polska, kiosk szkolny): uczniowie z Polski kupili skrzynki z drewna do wyposażenia swojego pomieszczenia sprzedażowego
- firma szkolna *yNot* (Polska, agencja reklamowa) stworzyła dla *Ecocubes* (Niemcy, skrzynki z drewna) ulotkę firmy uczniowskiej
- między bułgarską firmą uczniowską *Event Management*, polskimi jak i niemieckimi firmami uczniowskimi odbyła się regularna wymiana informacji dotyczącej realizowanych przez nich środków/ eventów.

Rys. IO3_1_8: Firmy uczniowskie dyskutują na temat wykorzystania swoich pomysłów dotyczących współpracy międzynarodowej (rys.: IÖB).

Wykorzystanie pomysłów wspierali nauczyciele przedsiębiorczości. Uczniowie nauczyli się:

- jak układać oferty dla klientów zagranicznych?
- czy różnią się te oferty od ofert dla lokalnych odbiorców?
- jak prowadzić korespondencję, organizować i realizowane procesy porozumienia pomiędzy „partnerami biznesowymi“?

Na tym przykładzie oraz następnych materiałów jest jasne, że praca w firmie uczniowskiej może być powiązana z tematem współpracy międzynarodowej. Przedstawione tutaj sposoby można wykorzystać w firmach uczniowskich, ponieważ zapewniają one duże pole do działania. Obowiązkowe do omówienia na lekcjach przedsiębiorczości kwestie przedstawiono w niniejszym materiale, jak i w kolejnych.

Jakie realizować dalsze podejścia dotyczące internacjonalizacji firm uczniowskich opisano w materiale IO3_3_Nauczyciel.

Materiał IO3_2_Nauczyciel:

Sprawozdanie z doświadczeń z projektu Win². Udział w 8 Międzynarodowych Targach Firm Uczniowskich w Berlinie

niowskich (Zdjęcie: IÖB)

Otwarcie firm uczniowskich w myśl internacjonalizacji zostało zrealizowane w projekcie poprzez udział w 8. Międzynarodowych Targach w Berlinie (2017). Pracownicy firm uczniowskich mieli zadanie, stworzyć stanowisko wystawowe i przygotować się do wymiany w języku obcym (angielski) z innymi uczestnikami targów jak i innymi wystawionymi firmami uczniowskimi.

Rys. IO3_15_1: Międzynarodowe Targi Firm Ucz-

Merytoryczne przygotowanie uczniów na wizytę na targach wyniknęło na lekcjach przedsiębiorczości, kiedy opracowywano następujące kwestie:

- dlaczego organizowane są targi?
- jakie mają one znaczenie dla gospodarki?
- jakie są cechy charakterystyczne i grupy docelowe targów?
- co motywuje przedsiębiorstwa do udziału w targach?
- itd.

Zalecano również połączenie lub pogłębienie na lekcjach przedsiębiorczości tematu marketingu na zaplanowanych targach.

Podczas targów uczniowie mieli za zadanie zebrać informacje (patrz arkusz obserwacyjny na następnej stronie). Zostały one przeanalizowane po targach, przygotowano również plakaty dotyczące wizyty na targach. Plakaty zostały przedstawione przez zespół firmy uczniowskiej jako wstęp do refleksji dot. aktywności projektowych na następnym spotkaniu projektowym.

Rys. IO3_2_2: Pracownicy Ecocubes i StuArt na targach firm uczniowskich (Zdjęcie: IÖB)

By udowodnić systematyczne sposoby postępowania wykorzystano poniższy arkusz obserwacyjny. Uzyskane w ten sposób informacje wykorzystano do dalszego rozwoju firmy uczniowskiej:

Arkusz obserwacyjny: Międzynarodowe Targi Firm Uczniowskich

1. Jaki branże występują na targach? *Podaj przynajmniej trzy!*
 1. _____
 2. _____
 3. _____
2. Czy w targach biorą udział zagraniczne firmy uczniowskie z takiej samej branży co Wasza? Jakie są to firmy?
 - Podaj nazwy trzech wybranych firm uczniowskich i kraj, z którego pochodzą. Wykorzystaj tabelę poniżej.
 - Przeprowadź krótki wywiad z wybranymi firmami uczniowskimi i poinformuj je, jaki pomysł na działalność był Waszą podstawą, poszukaj różnic i podobieństw między Waszymi firmami.
3. Zrób zdjęcie z pracownikami firmy uczniowskiej, z którymi przeprowadziliście wywiad.
4. Jak prezentują się inne firmy uczniowskie? Które pomysły na prezentację uważacie za zabawne i dlaczego?
5. Przeprowadź rozeznanie wśród organizatorów:
 - ✓ Dlaczego organizowane są takie targi?
 - ✓ Do jakiej grupy docelowej są one kierowane?
 - ✓ Z jakich krajów pochodzą wystawcy?
 - ✓ Ile firm uczniowskich bierze udział w targach?
 - ✓ Przedstawiciele jakich branż są obecni?
 - ✓ Ilu oczekujecie odwiedzających?

Nazwa firmy uczniowskiej	Pomysł na działalność	To jest podobne:	Tym się różnimy:
Nazwa: Kraj:			
Nazwa: Kraj:			
Nazwa: Kraj:			
Notatki:			

Sprawozdanie z doświadczeń z projektu Win²

Udział w Międzynarodowych Targach Firm Uczniowskich w Berlinie był oceniana jako jedna z bardzo dobrych okazji do nawiązania kontaktów z zagranicznymi firmami uczniowskimi. Organizatorzy wspierali nawiązanie kontaktów między młodzieżą poprzez liczne warsztaty. Również nauczycielom zaproponowano różne spotkania, podczas których wymieniali się doświadczeniami.

Poprzez udział w targach jedna z firm uczniowskich Win² (*Ecocubes*) nawiązała kontakty z firmą uczniowską *Takeoff* z Nowosybirsk. Obecnie są one rozbudowywane i celem jest wymiana doświadczeń (więcej patrz moduł IO4 w temacie *Zasada wzajemności w pracy w firmie uczniowskiej*, materiał IO4_3_2).

Udział w targach firm uczniowskich był bardzo pozytywnie odebrany przez wykładowców, nauczycieli i uczniów z projektu Win². Tutaj również uczniowie z Niemiec mieli okazję do zaprezentowania swojej firmy uczniowskiej po angielsku.

W Niemczech targi firm uczniowskich odbywają się często, lecz w krajach wschodniej Europy są one nieznane. Poznanie takiego formatu, który ukierunkowany jest na uczniów, stawia ich firmy uczniowskie w centrum uwagi i ma wymiar międzynarodowy, było bardzo pomocne w dalszych pracach dla wszystkich uczestniczących w projekcie uczniów i nauczycieli, szczególnie dla uczestników z Polski i Bułgarii.

Rys. IO3_2_3: Warsztaty międzynarodowe dla pracowników firm uczniowskich na Międzynarodowych Targach Firm Uczniowskich w Berlinie 2017 (Zdjęcie: IÖB)

Materiał IO3_3_Nauczyciel:

Jakie formy współpracy międzynarodowej z firmami uczniowskimi są możliwe?

W niniejszym module znajdziecie Państwo informacje dotyczące możliwych celów współpracy międzynarodowej między firmami uczniowskimi, jak i wskazówki do poszukiwań firm uczniowskich za granicą.

Z doświadczeń projektu polecana jest współpraca „ponad granicami” między firmami uczniowskimi, ponieważ ma to bardzo dużą wartość dydaktyczną dla uczniów. Chodzi o wspieranie znajomości języka obcego poprzez komunikację z młodzieżą zagraniczną i poznanie innego kraju, ponieważ aktywności uczniów koncentrują się na pracy w firmie uczniowskiej. Współpraca uczniów może być ukierunkowana na następujące cele:

1) Wymiana doświadczeń

Czy osobiście lub przez Internet: uczniowie mogą wymieniać się częściowymi aspektami pracy w firmie uczniowskiej. Podczas prezentowania pomysłu na firmę i codziennej działalności przedstawiane są tematy takie jak etapy zakładania, obserwowane strategie marketingowe, oferowane produkty/usługi, wyzwania i cele itd., duża różnorodność teorii, którymi mogą się wymienić pracownicy firmy uczniowskiej.

2) Wspólnie realizowany projekt

Szkoły mogą opracowywać wspólny projekt, który podejmuje i pogłębia częściowy aspekt pracy w firmie uczniowskiej, jak np. analiza różnic kulturowych ewentualnie różne preferencje klientów w krajach i ich wpływ na obecne strategie marketingowe. Projekt może mieć na celu wspólne przygotowanie ulotek, opracowywanie artykułów reklamowych dla klientów zagranicznych, ewentualnie stworzenie strony internetowej w języku obcym.

3) Kontakty biznesowe między firmami uczniowskimi

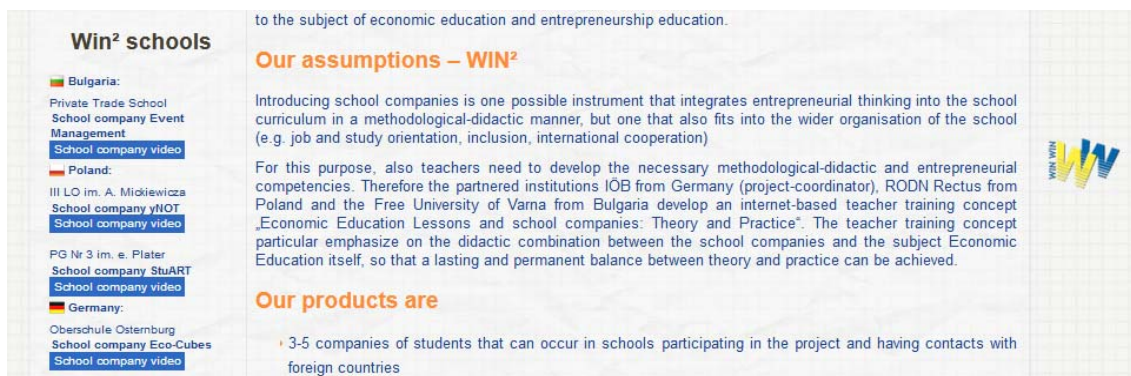
Teorię tą wypróbowano w ramach projektu Win². Nawiązanie kontaktów biznesowych (handel „ponad granicami” pomiędzy firmami uczniowskimi) może sprawiać na początku trudności, ponieważ w wielu szkołach publicznych realizowanie przepływu pieniędzy może być początkowo problematyczne. Czy do takiej formy współpracy między firmami uczniowskimi powinno się dążyć, zaleca się nauczycielom wyjaśnienie na początku sposobów postępowania z zagraniczną szkołą partnerską. Aby uzyskać na to czas można rozpocząć współpracę od realizacji (małych) wspólnych projektów.

Jak można znaleźć firmy uczniowskie za granicą?

Obok zwykłych poszukiwań w Internecie do poszukiwań firm uczniowskich za granicą mogą być pomocne następujące wskazówki:

1) Firmy uczniowskie w Bułgarii, Niemczech i Polsce

Przez stronę internetową projektu Win² (<http://www.winwin-youngentrepreneur.eu/>) możecie możecie nawiązać współpracę z firmami uczniowskimi z Niemiec, Polski ewentualnie Bułgarii. Pokazane na stronie startowej (patrz rys. IO3_3_1) szkoły prowadzą już firmy uczniowskie. Ich pomysły na działalność przedstawiają zamieszczone tam wideoklipy. Szkoły mają doświadczenie we współpracy z zagranicą. We wszystkich szkołach nauczany jest język angielski i są tam również nauczyciele i osoby kontaktowe mówiące po angielsku.

Rys. IO3_3_1: Zrzut z ekranu strony projektowej Win²

2) Firmy uczniowskie w Hiszpanii, Włoszech i Niemczech

W latach 2015-2017 w ramach innego projektu Erasmus+ (PACE) zostały założone firmy uczniowskie (Fly Away, Narway, KLA) w szkołach zawodowych. W centrum zainteresowania szkół biorących udział w projekcie jest branża turystyczna. Projekt ten był koordynowany przez Uniwersytet w Bremie (Niemcy) (patrz projekt PACE: <https://blogs.uni-bremen.de/pace/>).

Rys. IO3_3_2: Firmy uczniowskie we Włoszech, Hiszpanii i Niemczech (Erasmus+, Projekt PACE, patrz <https://blogs.uni-bremen.de/pace/>)

3) Międzynarodowy punkt spotkań firm uczniowskich

Centrum Dzieci, Młodzieży i Rodziny w Berlinie (FEZ) organizuje co dwa lata Międzynarodowe Targi Firm Uczniowskich. Jak opisano w materiale IO3_2, firmy uczniowskie z projektu Win² wzięły udział w lutym 2017 w 8.

Międzynarodowych Targach Firm Uczniowskich. Obok firm uczniowskich z Niemiec zaprezentowały się tam m.in. firmy z Polski, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Holandii, Rosji, Szwecji i Czarnogóry. Na stronie internetowej znajdziecie listę wszystkich firm uczniowskich, które wzięły udział w targach w 2017 roku.

Międzynarodowe Targi Firm Uczniowskich odbywają się przez dwa dni. Pierwszego dnia uczniowie poznają się na warsztatach branżowych, podczas których odbywa się intensywna wymiana doświadczeń dotycząca pracy w firmie uczniowskiej. Równolegle odbywają się warsztaty dla nauczycieli dotyczące różnych aspektów pracy w firmie uczniowskiej. Drugi dzień targów jest dniem otwartym dla odwiedzających, dla których uczniowie prezentują swoje pomysły na biznes. W roku 2017 targi odwiedziło około 1500 osób.

Więcej informacji na temat 8. Międzynarodowych Targów Firm Uczniowskich znajdziecie tutaj:

<https://lernen-macht-fez.fez-berlin.de/index.php?id=1081>

4) Junior Achievement

Przez Junior Achievement możecie otrzymać pierwsze informacje dotyczące zakładania firm uczniowskich, jak i informacje o sieci firm uczniowskich za granicą. Organizacja Non-Profit została założona w 1919 w USA, jest aktywna na całym świecie i reprezentowana w wielu krajach europejskich (patrz <http://www.jaeurope.org/>).

5) eTwinning: wspiera budowanie kontaktów ze szkołami

Platforma eTwinning, która została założona przez Unię Europejską dla szkół w celu wspierania współpracy, pomaga kontaktować się ze szkołami w UE, które szukają szkół partnerskich za granicą. Możecie zaproponować temat „firma uczniowska” zagranicznym szkołom i opracować częściowy aspekt pracy w firmie uczniowskiej w ramach wspólnego projektu.

Wskazówki do podjęcia kontaktu z innymi szkołami, jak i do korzystania platformy znajdziecie tutaj: <https://www.etwinning.net/de/pub/index.htm>

Materiał IO3_4:**Lista kontrolna: cele współpracy z międzynarodowymi firmami uczniowskimi**

W następnej liście kontrolnej znajdziesz pomysły dotyczące celów, na które powinna być ukierunkowana współpraca Waszej firmy z zagranicznymi firmami uczniowskimi. Przejrzyj listę kontrolną i zastanów się, na którym rodzaju współpracy Waszej firmy uczniowskiej zyskacie. Zaznacz pomysły, które wyobrażacie sobie za możliwe do zrealizowania. Omów następnie w zespole, które pomysły najbardziej się Wam podobają.

Lista kontrolna. Możliwe cele współpracy z zagraniczną firmą uczniowską:**⇒ Wymiana doświadczeń**

Realizujecie możliwie podobny pomysł na firmę, jak zagraniczna firma uczniowska i interesuje Was, jak inna firma go realizuje? Lub uważacie pomysł na działalność, który realizuje inna firma uczniowska, za interesujący? Może widzieliście już produkt, który oferuje inna firma, nie znacie jednak metody jego produkcji, który tamta firma wykorzystuje?

Notatki:

⇒ Realizacja wspólnego projektu

Może moglibyście we współpracy w zagraniczną firmą uczniowską realizować wspólny projekt? Czy mogłoby to być np. wspólne stworzenie ulotek czy strony internetowej ewentualnie przygotowanie artykułu reklamowego dla obu firm uczniowskich w jednym lub wielu językach?

Notatki:

⇒ Eksport Waszych produktów/usług

Przeanalizowaliście już paletę produktów zagranicznej firmy uczniowskiej i uważacie, że firma zagraniczna byłaby zainteresowana Waszymi produktami? Może moglibyście swoimi produktami/usługami uzupełnić ofertę innej firmy?

Notatki:

⇒ Import Waszych produktów/usług

Czy produkty innej firmy uczniowskiej były by interesujące dla Waszych klientów? Zainteresujcie się, za jaką cenę moglibyście otrzymać produkty innej firmy?

Notatki:

1. Poszukaj firm uczniowskich za granicą. Czy sądzisz, że moglibyście znaleźć potencjalną partnerską, zagraniczną firmę uczniowską?

Materiał IO3_5:

Nasza firma uczniowska na arenie krajowej i międzynarodowej

Zetknęliście się już z tematem *handlu międzynarodowego* i znacie powody oraz motywy współpracy zagranicznej przedsiębiorstw. Firmy uczniowskie występują nie tylko w Waszym kraju, są one również zakładane i prowadzone praktycznie w każdym państwie.

Czy nie było by interesujące dowiedzieć się, jakie pomysły na firmę są realizowane w innych krajach? Lub pomyśleć o współpracy między Waszą firmą uczniowską a firmą z zagranicy?

1. Przeszukajcie Internet (patrz rady na następnej stronie) i zbierzcie informacje, jakie oferty składają firmy uczniowskie za granicą swoim klientom, i jak prezentują się w Internecie. Zbierzcie pięć najbardziej interesujących pomysłów zagranicznych firm uczniowskich w tabeli 1. Zanotujcie nazwę, realizowany pomysł na działalność i adres kontaktowy firmy uczniowskiej w przygotowanych do tego kolumnach. Zastanówcie się przy poszukiwaniach, jak daleko byłaby interesująca budowa współpracy dla Waszej firmy.

RADA: Przy poszukiwaniach pamiętajcie, aby zanotować nazwę strony internetowej do firmy uczniowskiej, które najbardziej Was interesują, byście mogli ją później szybko odnaleźć.

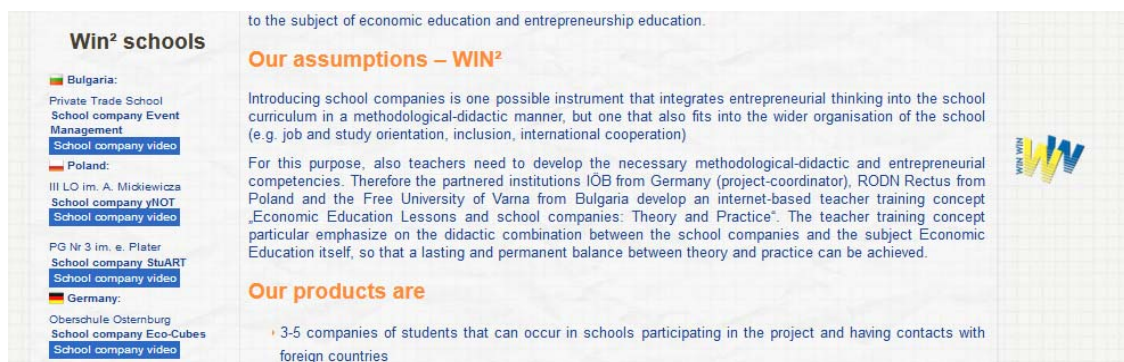
Zastanowiliście się już nad stworzeniem prezentacji Waszej firmy w Internecie (np. na stronie internetowej czy w mediach społecznościowych) w języku angielskim czy w innym języku obcym? To podnosi prawdopodobieństwo, że Wasza firma zostanie znaleziona przez zagranicznych użytkowników Internetu/uczniów, którzy byliby może zainteresowani nawiązaniem z Wami kontaktu.

2. Przedstaw w zespole firmy uczniowskiej wyniki poszukiwań. Przedyskutujcie, która firma uczniowska wzbudziła Wasze zainteresowanie i dlaczego. Zastanówcie się nad Waszym następnym krokiem.

Rady dot. poszukiwań firm uczniowskich za granicą

Podczas zwykłego przeszukiwania Internetu nad istniejącymi firmami uczniowskimi za granicą, na wstępie możecie wykorzystać następujące strony:

1. Strona internetowa projektu Win² (<http://www.winwin-youngentrepreneur.eu/>), jeżeli interesujecie się nawiązaniem kontaktów z firmami uczniowskimi z Niemiec, Polski lub Bułgarii. Pokazane na stronie głównej szkoły (patrz rys. IO3_5_1) prowadzą już firmy uczniowskie. Ich pomysły na firmę opisują zamieszczone tam wideoklipy. We wszystkich szkołach nauczany jest język angielski i są tam również nauczyciele i osoby kontaktowe mówiące po angielsku.

Rys. IO3_5_1: Zrzut ekranu strony projektowej Win²

2. Firmy uczniowskie z Włoch, Hiszpanii i Niemiec możecie znaleźć na stronie internetowej projektu PACE:

Rys. IO3_5_2: Firmy uczniowskie z Włoch, Hiszpanii i Niemiec (Erasmus+, Projekt PACE, patrz <https://blogs.uni-bremen.de/pace/>)

3. Pomyśl o portalach społecznościowych, takich jak np. Facebook. Również tam często prezentują się firmy uczniowskie.
4. Następujące słowa-klucz pomogą Wam przy szukaniu w Internecie firm uczniowskich::
 - Niemcy: Schülerfirma
 - Polska: Firma uczniowska
 - Bułgaria: Ученическата фирма
 - Rosjad: Школьная компания
 - Wielka Brytania: Student Company oder Junior company
 - itd.

Tabela 1: Nasze wyniki poszukiwań firm uczniowskich za granicą

Firma uczniowska/Na- zwa	Pomysł na firmę	To byłoby interesujące dla naszej firmy ucz- niowskiej:	Dane kontaktowe Adres internetowy, osoba kontaktowa
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Materiał IO3_6:**Nawiązanie kontaktu z firmami uczniowskimi za granicą**

Przy pierwszym nawiązaniu kontaktu liczy się pierwsze wrażenie. Zastanów się, jak się zaprezentujecie i sformułujcie swoje interesy.

Niezależnie od tego, czy będziecie zwracać się bezpośrednio do pracowników firmy uczniowskiej za granicą czy przez szkołę, pomyśl przy nawiązywaniu kontaktów o następujących punktach:

- Nawiąż kontakt ze szkołą lub bezpośrednio z pracownikami firmy uczniowskiej w języku angielskim lub ich języku ojczystym.
- Przedstaw krótko swoją firmę uczniowską, zanim sformułujesz swoje interesy.
- Jeżeli nawiązanie kontaktu nastąpi przy pomocy e-maila, było by bezsensowne załączenie dokumentu prezentującego waszą firmę uczniowską. Mogła by to być na przykład prezentacja Power-Point, w której się przedstawicie.

W dokumencie powinniście ...

- ✓ Podać nazwę firmy ewentualnie dodać logo,
- ✓ Opisać, co oferują wasza firma uczniowska,
- ✓ Przedstawić się jako drużyna,
- ✓ Skierować na waszą stronę internetową ewentualnie na stronę w mediach społecznościowych,
- ✓ Podać osobę do kontaktu i
- ✓ Zanotować adres waszej szkoły i ewentualnie wskazać na mapie, w którym regionie znajduje się wasza szkoła.

Rada: Zastanów się, czy nie lepiej by było wysłać danych w formacie PDF. Przy innych formatach mogłoby się stać, że adresat ma inną wersję oprogramowania, jak ty i wasze dane zostaną utracone.

- Jeżeli nawiązanie kontaktu odbędzie się pocztą, możecie wydrukować swoją prezentację i wysłać jako załącznik.
- Opiszcie swoje interesy jasno i wyraźnie.
- Zapytajcie, czy są zainteresowani nawiązaniem kontaktu.
- Podaj w mailu i w liście osobę do kontaktu, dane kontaktowe i ewentualnie numer telefonu, pod którym będziecie dostępni.

Materiał IO3_7_Nauczyciel:

Organizacja metodyczna pierwszego spotkania firm uczniowskich

Etapy poznawania pracowników firm uczniowskich z różnych krajów można zrealizować dzięki różnym metodom:

1. Rozpoznanie firmy uczniowskiej

Liczne wskazówki do realizacji rozpoznania firmy zostały przedstawione w Module IO4 *Metoda peer learning w firmie uczniowskiej*. Znaczące są tutaj następujące materiały:

- rozpoznanie istniejącej firmy uczniowskiej (*materiał IO4_1_2*)
- rozpoznanie naszej firmy uczniowskiej: jak się przygotowujemy? (*materiał IO4_1_3*)

Istota rozpoznania może być jednym z wybranych tematów dotyczących pracy w firmie uczniowskiej, np. procesy produkcji czy organizacja firmy uczniowskiej.

2. Szybkie randki między firmami uczniowskimi

Pracownicy obu firm uczniowskich wymieniają się swoimi doświadczeniami z pracy w firmie uczniowskiej w odniesieniu do wybranych tematów, jak np. dostarczenie/produkcja, rynek zbytu/marketing, organizacja pracy i struktury, finanse czy tworzenie drużyny.

Przykład realizacji tej metody znajdziecie w *Module IO4 Metoda peer learning w firmie uczniowskiej* w materiale: *Przykład: Szybkie randki z istniejącymi firmami uczniowskimi* (*Materiał IO4_1_4*)

3. Warsztaty dotyczące konkretnej tematyki (zasada Peer-to-Peer)

Czy są tematy, o których uczniowie firmy uczniowskiej mają przewagę wiedzy, jak np. dotyczące konkretnych postępowań z produktami? Sugestie dotyczące możliwych postępowań znajdziecie we wspomnianym Module IO4, przede wszystkim w następujących materiałach:

- Poszukiwani eksperci! (*Materiał IO4_2_1*)
- Doradzamy firmie uczniowskiej (*Materiał IO4_2_2*)
- Potraficie coś, czego my nie! (*Materiał IO4_3_1*)

Materiał IO3_8_Nauczyciel:**Sprawozdanie z projektu Win². Łączenie kompetencji międzykulturowych**

Łączenie pierwszej perspektywy „kompetencji międzykulturowych” było istotną częścią każdego spotkania projektowego. Uczniowie z Bułgarii, Niemiec i Polski pracowali wspólnie i poznawali przez to w ramach wycieczek po mieście i wykładów historii, jak i specyfikę miast i krajów. Jednocześnie podczas każdego z trzech tygodniowych spotkań projektowych były przygotowywane i realizowane dodatkowe aktywności, które zwracały uwagę młodzieży na różnice i podobieństwa kulturowe:

1. Oldenburg/Niemcy, pierwsze spotkanie projektowe

W Oldenburgu grupy uczniów (każdorazowo uczeń z Niemiec i uczeń z zagranicy) przeprowadzali wywiady z mieszkańcami miasta na deptaku. Uczniowie pozyskali w ten sposób informacje dot. lokalnego sądu, pomników i osobowości. W lokalnym radio nagrano wywiad

uczniów Win² z Polski i Bułgarii, podczas którego oni sami opowiadali o lokalnych osobowościach we własnym kraju.

Z nagrania powstała audycja radiowa (3xO - Oldenburg zbadany?!). Została ona opatrzona popularnymi piosenkami z Polski, Bułgarii i Niemiec, które uczniowie z projektu przywieźli ze sobą do Oldenburga.

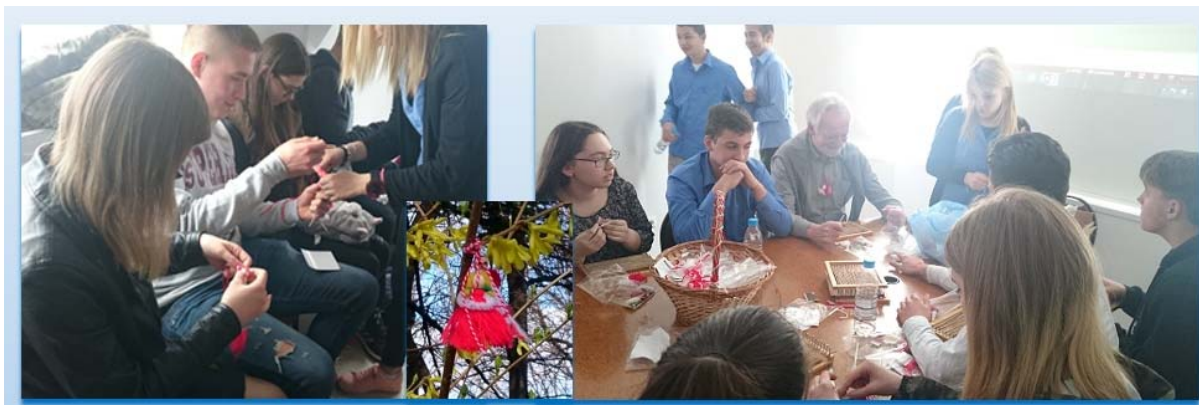
Rys. IO3_8_1: „3xO Oldenburg zbadany?!“ - Audycja radiowa dotycząca różnic kulturowych (Projekt Win², Zdjęcia: IÖB)

2. Biała Podlaska/Polska, drugie spotkanie internetowe

W Białej Podlaskiej uczniowie rozmawiali w grupach z mieszkańcami o regionie i historii miasta. Dodatkowo przeprowadzane były wywiady przez uczniów z Win² pośród uczniów obu uczestniczących szkół. Uczniów interesowało przede wszystkim, jak i gdzie spędzają wolny czas Polacy.

3. Warna/Bułgaria, trzecie spotkanie projektowe

W Warnie (Bułgaria) uczniowie poznali tańce tradycyjne i stroje. Dodatkowo uczniowie z Warny zorganizowali warsztaty, podczas których przedstawili zagranicznym gościom bułgarski talizman, *Martenitza*, jak i jego historię. Na koniec wszyscy uczyli się, jak go zrobić. (Rys. IO3_21_2).

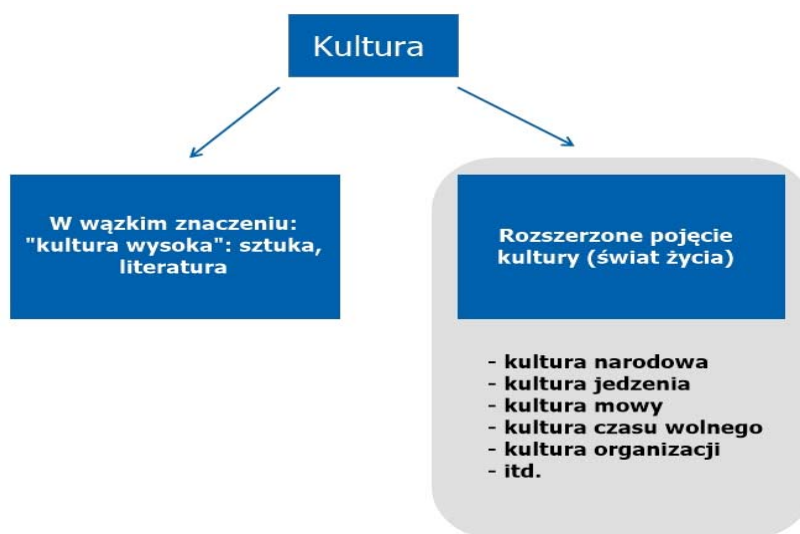
Rys. IO3_8_2: Trzecie spotkanie projektowe (marzec 2017): Uczniowie Win² poznają bułgarską tradycję (tutaj: warsztaty: Martenitza; zdjęcie: IÖB).

Rys. IO3_8_3: Trzecie spotkanie projektowe (marzec 2017): Uczniowie Win² poznają bułgarski taniec i stroje (zdjęcie: IÖB).

Warsztaty Win² na temat *kompetencje międzykulturowe*

Na warsztatach dot. kompetencji międzykulturowych, które zostały zorganizowane w ramach ostatniego spotkania projektowego w Bułgarii uczniowie odwołali się do wspomnień aktywności projektowych dotyczących różnic kulturowych w trzech krajach. Nazwane przez nich hasła były rozszerzone o dalsze przykłady z innych państw (kultura jedzenia, formy pozdrowień itd.) i służyły jako wstęp do dyskusji o pojęciu „kultura”. Zostały one usystematyzowane przy pomocy rys. IO3_8_4.

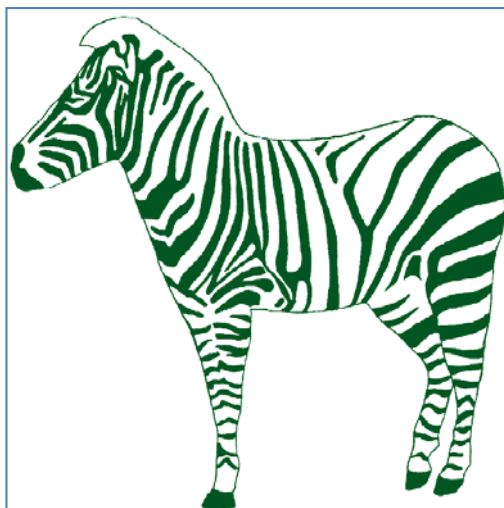
Rys. IO3_8_4: Dwa wymiary pojęcia "kultura"

Wykładowcy podkreślali, że każdy jest ukształtowany przez „swoją” kulturę, jest się dopiero tego świadomym podczas kontaktów z innymi kulturami, np. podczas urlopu za granicą. Jest różnica pomiędzy kulturą a tradycjami kulturowymi.

Rys. IO3_8_5: Każdy widzi świat tak, jak został ukształtowany.

Jako przykład został pokazany uczniom obrazek zebry i zapytano, czy zebra jest biała w czarne paski czy czarna w białe paski.

Rys. IO3_8_6: Czy zebra jest biała w czarne paski czy czarna w białe paski?

Odpowiedź jest również uzależniona od pochodzenia pytanego, ponieważ

- w Ameryce Północnej i Europie zebra jest białym zwierzęciem w czarne paski,
- w kręgu kultury afrykańskiej zebra jest czarna w białe paski (Hubbard 1996, 33).

Jakie poirytowanie przeżyli uczniowie w „grze pozdrowień” nie znając obyczajów innych krajów? (patrz materiał IO3_9).

Rys. IO3_8_7: Różne kraje, różne rytuały pozdrowień (rys.: IÖB)

Po grze wspólnie zostały przedyskutowane strategie, aby uniknąć tego rodzaju poirytowania oraz przygotować się na pobyt za granicą lub pozdrowić zagranicznych gości biznesowych.

Czy wiedziałeś, że w Bułgarii ich zgoda (czyli "tak") - w przeciwieństwie do konwencji zachodniej - pokazywana jest poprzez kręcenie głową? "Nie" wyrażane jest poprzez podwójne skinienie głową.

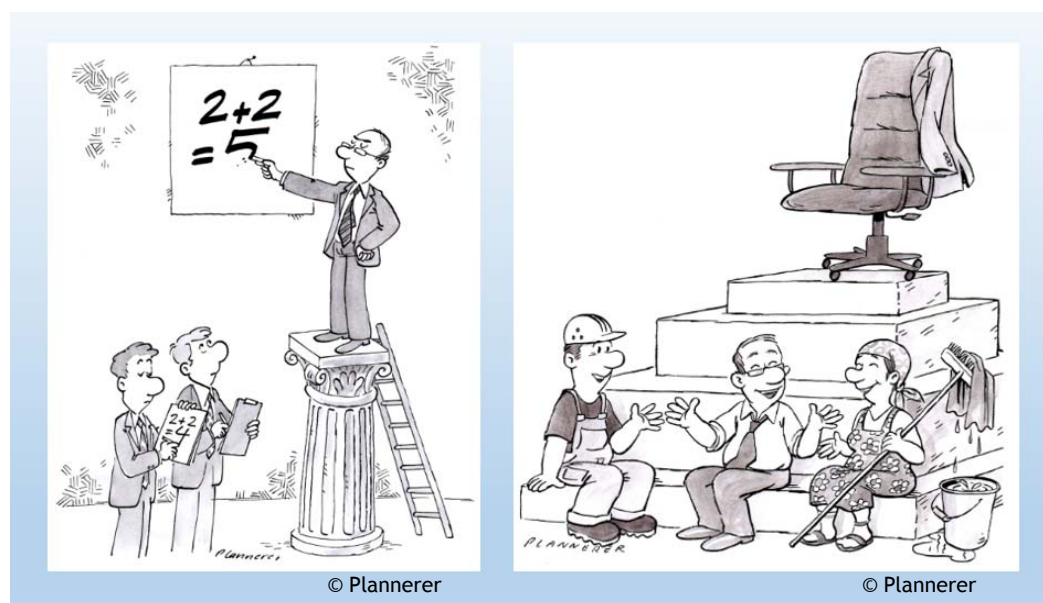
Różnice kulturowe w życiu zawodowym

Temat *kompetencje międzykulturowe* został odniesiony później do życia zawodowego.

Przy pomocy karykatur (rys. IO3_8_8 i IO3_8_9) zostało wyjaśnione uczniom na dwóch przykładach, czym mogą się wyrażać różnice kulturowe w życiu zawodowym.

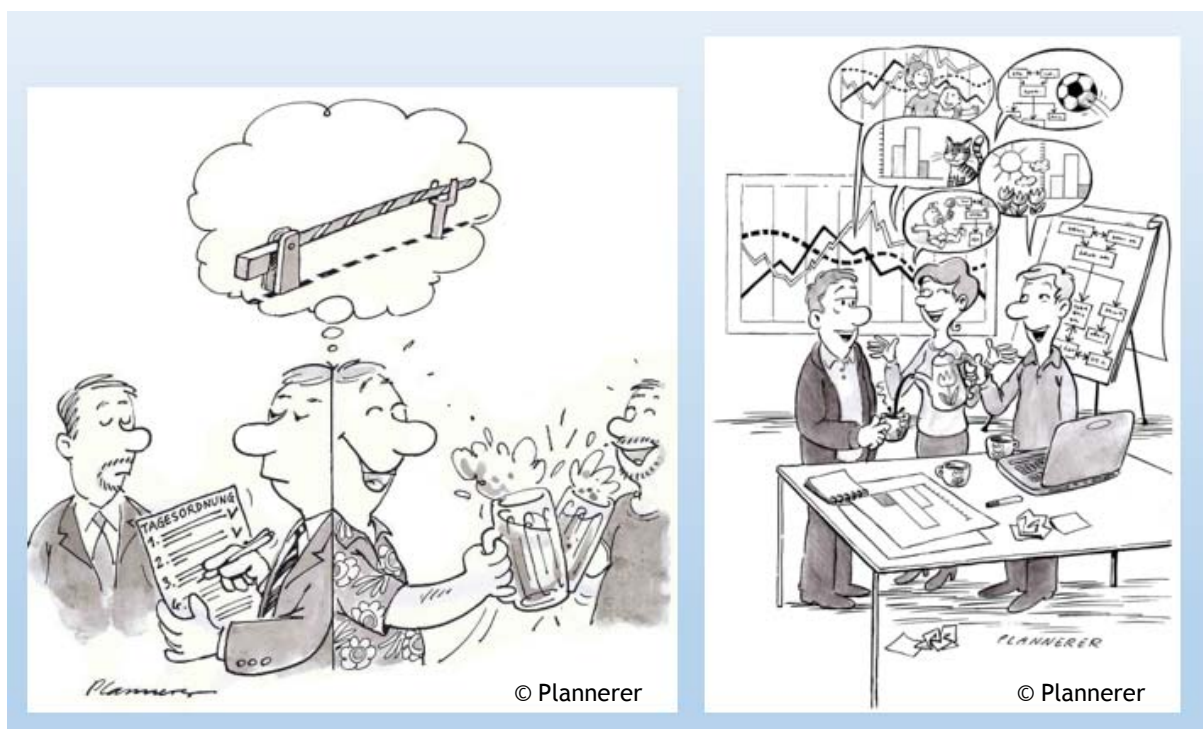
Przykład 1: Odmienne podejście do hierarchii (patrz rys. IO3_8_8); wyraża się często w np.:

- sposobie odnoszenia się do siebie (na TY/per PAN/PANI),
- wyrażaniu krytyki,
- stylu ubierania się,
- wydawaniu poleceń.

Rys. IO3_8_8: Hierarchia w życiu zawodowym

Przykład 2: Oddzielenie życia prywatnego od zawodowego (patrz rys. IO3_8_9).

Rys. IO3_8_9: Oddzielenie życia prywatnego od zawodowego w miejscu pracy

Oddzielić życie prywatne od zawodowego czy też nie?	
Raczej oddzielane np. Niemcy, Holandia	Z trudem oddzielanie np. Bułgaria, Polska, Włochy
<i>Przykłady z życia zawodowego:</i> Oddzielenie życia zawodowego od prywatnego: Człowiek rzadko dzieli się w życiu zawodowym prywatnymi sprawami. ↓ W życiu zawodowym ludzie wydają się zimni i zdystansowani. ↓ Pamiętaj rozmowa na tematy prywatne w pracy może irytować!	<i>Przykłady z życia zawodowego:</i> Życie prywatne i zawodowe miesza się, ważna jest bliskość międzyludzka. W biurze rozmawia się również o życiu prywatnym. ↓ Ludzie wydają się towarzyscy i swobodni. ↓ Pamiętaj, że całkowite rozdzielenie życia zawodowego od prywatnego (np. brak rozmów na tematy prywatne w pracy) może irytować!

Uczniowie po obejrzeniu krótkiego filmu „kompetencje międzykulturowe“ (<https://www.youtube.com/watch?v=ToOiAiqEvrE>) zastanawiali się co rozumieją się pod tym pojęciem. Na koniec podzielili się swoimi refleksjami. Uczniowie podali przykłady do kategorii *wiedza - nastawienie - zachowanie* (patrz rys. IO3_21_10), które są ważne we wspólnocie międzykulturowej.

Uczniowie i wykładowcy zdefiniowali najważniejsze kryteria kompetencji międzykulturowych:

- Dystans do samego siebie: jestem świadomy, że jestem ukształtowany przez moją kulturę.
- Próbuję patrzeć na świat z innej strony.
- Wiem, że ludzkie zachowanie różni się poprzez ukształtowanie kulturowe.
- Traktujemy innych z szacunkiem.
- Wiemy, że są uprzedzenia, z którymi nie musimy się zgadzać!
- Inne kraje, inne obyczaje: „Zamknij usta, otwórz oczy!“

Materiał 9_Nauczyciel:

Ćwiczenia międzykulturowe: różnice kulturowe i rytuały pozdrowieniowe

(Źródło: Losche 2000 i DPSG Kolonia)

Poprzez zabawę uczniowie poznają różne formy pozdrowień i zachowań, które przeżyli na własnej skórze i jaką irytację może wywołać ich nieznajomość.

Uczestnicy: Im więcej, tym lepiej

Czas: ok. 15 min. (bez analizy)

Przygotowanie: Polecenie skopiować w odpowiedniej ilości.

Proszę wyobrazić sobie następującą sytuację: po wylądowaniu na lotnisku w obcym kraju, każda osoba próbuje odnaleźć swojego gospodarza. Rytuały powitalne znacznie się różnią, ponieważ mamy tu do czynienia z wielokulturową społecznością. Wszyscy podróżni otrzymali wcześniej od swojego biura podróży informacje dot. danej ceremonii powitalnej.

Grupa jest podzielona w zależności od wielkości na gości i gospodarzy, przy czym na jednego gospodarza przypada wielu z nich. Każdy otrzymuje kartki ze wskazówkami i polecenie: poznać się **niewerbalnie** odpowiednio do ceremonii powitania.

Pomoce do dyskusji: Które formy pozdrowienia były przyjemne, a które nie? Dlaczego? Czy są pozdrowienia, które zostały inaczej zrozumiane (np. wrogość, próba zbliżenia się)?

Jakie uczucia towarzyszyły?

Jak spontanicznie reagowały poszczególne osoby?

Jak obchodzimy się ze swoimi oczekiwaniami zachowań wobec kultury?

Jakie działania zostały podjęte, by nie czuć się poszkodowanym?

Kto, w jakim stopniu się dopasował?

Jak można było by się na tą sytuację przygotować?

I inne ...

Rytuały pozdrowieniowe (szablon do skopiowania)

Należysz do ...	Pozdrowienie:
Polska	Mężczyzna całuje kobietę szarmancko w dłoń.
Rosja	Serdeczny uścisk dłoni z tendencją do objęcia się.
Niemcy	Uścisk dłoni.
Latynosi	Głowa na prawym barku partnera, trzy klepnięcia w plecy. Następnie głowa na lewym barku partnera, trzy klepnięcia w plecy.
Turcja	Osoba młodsza całuje starszą w dłoń, a następnie zbliża ją do swego czoła. Osoba starsza dziękuje werbalnie.
Holandia	Obejmują się i całują się wzajemnie trzy razy w policzki.
Nowozelandczycy	Dotykają się i pocierają nosami.
Eskimosi	Uderzenie pięścią w głowę i ramię.
Papua i Nowa Gwinea	Milczenie.

Źródło:

Losche, H. (2000): *Kompetencje interkulturowe / Zbiór praktycznych gier i ćwiczeń*, Wydanie 2, Augsburg: wydawnictwo ZIEL

Diözesenverband Kolonia, patrz https://www.dpsg-koeln.de/index.php?id=52&no_cache=1&file=101&uid=65 (ostatnio sprawdzane 30.08.2017)

Bibliografia:

- Eckey, H.-F. (2008): *Ekonomia regionalna*, Wiesbaden: wydawnictwo Gabler
- Haas, H.-D./Neumair, S.-M. (2008): *Geografia gospodarcza*, Darmstadt: WBG Wissenschaftliche Buchgesellschaft
- Hubbard, Ann (1996): Paski zebry, w: Ned Seelye (Hg.): *Eksperymentalne aktywności do nauki międzykulturowej*, Yarmouth (Maine); S. 33-37
- Kaminski, H. et al. (2014): *Praktyka gospodarka Gesamtband*, Braunschweig: Westermann
- Kaminski, H. et al. (2011): *Praktyka gospodarka profil Południowa Saksonia*, Braunschweig: Westermann
- Kirchner, V./Loerwald, D. (2014): *Edukacja przedsiębiorczości w kształceniu ekonomicznym. Koncepcja fachowo dydaktyczna dla lekcji przedsiębiorczości*, Hamburg: Joachim Herz Stiftung Verlag
- Losche, H. (2000): *Kompetencje interkulturowe/Zbiór praktycznych gier i ćwiczeń*, Wydanie 2, Augsburg: wydawnictwo ZIEL
- Jahrmann, U. F./Olfert, K. (1998): *Handel zagraniczny*, Wydanie 9, Kiel, S. 56
- Alexander Thomas (2002): *Zarządzanie interkulturowe*
- Pulkrabek, B./Freseman, J./Koch, M./Eggert, K. (2015): *Gospodarka w Hafen, Zeszyt ćwiczeń dla szkoły średniej I stopnia, 4. aktual. und erw. Aufl., hg. v. Institut ds Kształcenia Ekonomicznego (IÖB)*, Oldenburg
- Schröder, R. (2010): *Firmy uczniowskie jako wsparcie kształcenia ekonomicznego i orientacji zawodowej*, Institut ds Kształcenia Ekonomicznego (IÖB), Oldenburg
- Walcke-Schuldt von, J./Freseman, J./Koch, M. (2012): *M10 Der regionale Wirtschaftsraum im Unterricht, Qualifizierungsbaustein, hg. v. Institut ds Kształcenia Ekonomicznego (IÖB)*, Oldenburg

Kontakt:

Institut für Ökonomische Bildung (IÖB)
gemeinnützige GmbH
Bismarckstraße 31
26122 Oldenburg
www.ioeb.de

